

פרשת קרח - תשס"ג

שרון ברקת

פרשת "קרח" היא מהמורכבות והמרתקות שבפרשיות. קרח, בן דודם של משה ואהרון, קורא תיגר על מנהיגותם, ואליו חוברים בני שבט ראובן, הקוראים תיגר על בחירת שבט לוי למנהיגות. משה מנסה, בפניות חוזרות ונשנות, להידבר עם המורדים, אך הם מסרבים. על פי העונש הקשה, שבו פוערת האדמה את לועה ובולעת את קרח ועדתו, ניתן להסיק שהוא ניתן לא על עצם הטלת הספק והכפירה בסמכות, כי אם על הפיות שנותרו חתומים ועל המלים שנבלעו ולא הושמעו. זהו סיפור אקטואלי מאין כמוהו, המפריד בין ביקורת עניינית, שאותה – קשה ככל שתהיה - צריכה המנהיגות לדעת לספוג, לבין ביקורת אישית, קנטרנית וצייקנית. הפרשה מזכירה לנו שוב את כוחה של מנהיגות שיש בה מסירות, ענווה וניקיון כפיים, את הסיכוי הגלום בהידברות – ואת האסון שעלול להיגרם בשל החמצתה. בהמשך, מתרעם כל העם על התגובה החריפה והעונש הקשה, ובעצם מצטרף להטלת הספק במנהיגות הלוויים. אחרי שהמפקקים נענשים שוב, הפעם במגיפה קטלנית, מעלה משה את מיצג המטות, ומספק הוכחה חוזרת לבחירתו של שבט לוי למנהיגות: מטה שבט לוי הוא הפורח מבין תריסר המטות המונחים באוהל מועד. ההיסטוריה של המטה הזה ארוכה. לפי האגדה, מקורו בגן העדן, סיפורו נמשך אצל נח ואברהם, הוא מועבר על ידי יעקב למצרים ונקבר יחד עם יוסף, משם מחלץ אותו יתרו ומחזיר אותו לייעודו בידי משה (שזוכה אגב כך גם בציפורה...). בהמשך הפרשה אנו רואים את עיגון זכויות הלוויים והבטחת פרנסתם ומשמרתם, כלקח מהמרידה שזה עתה דוכאה.

....

יְהוָה

שׁוּם אָדָם אֵינְנוּ אִי

כְּלוּ מִשָּׁל עֲצָמוֹ,

כָּל אָדָם הוּא פֶּסֶה מִן הַיְבֻשָּׁת, חֶלֶק מֵאָרֶץ רַבָּה;

אִם גּוֹשׁ עֶפְרַיִם יִגְרָף עַל-יְדֵי הַיָּם -

אִירוּפָּה תִהְיֶה נְחֻסְרֶת

מִמֶּשׁ כָּמוֹ לֹוּא הָיָה כֶּף-סֶלַע

כָּמוֹ לֹוּא הָיָה אֲחֻזַּת מֵרַעֲיָן

אוּ אֲחֻזַּתְךָ שְׁלֹךְ הָיָה;

מוֹתוֹ שָׁל כָּל אָדָם מִפֶּתַח בֵּי,

יַעַן-כִּי אֲנִי מִשְׂרָג בְּגֹזַע הָאָדָם.

וְלָכֵן לְעוֹלָם אֵל תִּשְׁלַח לְשֵׂאל לְמִי צִלְצְלוּ הַפְּעֻמוֹנִים -

לָךְ הֵם מְצִלְצְלִים.

אבן מקיר תזעק

אם עוד לא זעקה

עיר תפצח בשיר

אם עוד לא שרה.

תייר במלון

אישה הרה

קצין בכיר.

רוח תרד לים

אם עוד לא ירדה

גוף גמיש יחשק את הדם

אישה מאתמול

מפה של חול

אדם לאדם

וְאֵלֶּיךָ, אֱלֹהֵי, (1631-1573), תרגם מאנגלית: רמי דיצני

און בן פלת אשתו הצילתו; אמרה לו: מה מועיל לך?

אם זה הרב – אתה תלמיד, ואם זה הרב – אתה תלמיד.

אמר לה: מה אעשה? עמם הייתי בעצה ונשבעת לך.

אמרה לו: שב בביתך, ואני אצילך. השקתו יין

והשכיבתו וישבה על הפתח. סתרה שערותיה.

כל מי שבא וראה – חזר. ובינתיים נבלע קרח ועדתו.

זהו שנאמר (משלי יד, א): "חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה" –

זו אשתו של און בן פלת, "וְאֵלֶּיךָ תִּהְרָסְנוּ" –

זו אשתו של קרח.

הנוף מאבד את שמו

אם עוד לא איבד

אבק הרחוב נהפך שוב -

לחול נודד

שטר של מאה

צבע של דלת

היות בודד.

נתן זך

ספר האגדה, עפ"י במדבר-רבה יח'